

## İslami Kültür İçinde

### HAZRET-İ AYŞE SENDROMU

*[Bu yazı 1991’de Turan Dursun’a cevaben yazıldı. İki sene önce hadislerle ilgili yazdığım birkaç notu ilave ettim. Son ikinci ilave de Mürselat suresi tefsiri münasebetiyle aralık ayında yazdığım üç ayetin tefsiridir. Münasebetten dolayı buna ilave ettim. Burada Temiz Bilginin önemini göreceksiniz. Özellikle dinî konularda temiz bilgi, bir dindar için en birinci görevdir, diye inanacaksınız. Evet İslam dini, yanlış bilgi karıştırdığı için kâhinden bilgi almayı dinden çıkmakla eş değer tutuyor. Ve İslam kültürü içinde usul ve metod kitapları içinde en muteber kitap olan Cemu’l-Cevami’ kitabı, sağlıklı bilgi almayı bir Müslüman için en birinci görev olarak gösteriyor. Fakat maalesef yine göreceksiniz ki hadisler özellikle Buhari sağlıklı ve temiz bilgi kaynağı değildir.]*

Evreni kuşatan, her şeyde belirtileri görülen, umumi bir birlik ve düzen vardır. Bu düzen ve birlik ile beraber evrenin işleyiş mekanizması diyalektik üzerine kurulmuştur. Bu evrensel yasanın sonucu olarak iyi kötü her şey kendisine eşit güçteki zıddını-negatifini beraberinde taşıyor. Başka bir deyimle “Her Müslümanın bir kafiri vardır.” Her sosyal devlet ve devrim, muhaliflerini kendi içinde taşıyor, demektir.

İslamiyet, Arabistan’da, putataparlığı, ırkçılığı, kavmiyetçi taassupları vs. nice olumsuz durumları ortadan kaldırdığı halde, İslam’ın fiili düşmanları olan Emevi ailesinin etkinliğini ortadan kaldıramadı.

Emeviler Mekke fethinde alt edildikten kısa bir zaman sonra iktidara uzandılar. Ve gittikçe iktidardaki yerlerini sağlamlaştırdılar. Onların bu etkinliğiyle Kur’an’ın ve Peygamber’in (A.S.M.) gerçek varisleri olan Ehl-i Beyt’in sesi kısıtıldı. Fakat İslam güneşinin güzelliğini görmüş olan toplumun manevi ve dinî ihtiyaçlarını gidermek için, İslam’a yeni bir motif ve şekil vermek zorunda kaldılar.

Bu (kökten) negatif motif ve şekillendirmelerden bir liste size sunacağız. Ta ki Turan Dursun’un içinden çıkamadığı o rivayet ve formasyonların altındaki kötü niyetleri ve esas amaçları anlaşılsın, bunların din olmadığı, bilakis dine karşı kasıtlı birer malzeme olduğu belli olsun; kimse yüce değerleri ifade eden dininden olmasın... Zira din her çeşit iyiliğin, olgunluğun sembolüdür. Dinsizliğin gerçek manası ise manevi değerleri inkâr etmek demektir.

İşte bu negatif, kasıtlı şekil ve motiflerin en önemlisi Hz. Aişe namına uydurulan rivayetlerdir. Emeviler, Hz. Ali’ye karşı olan Hz. Aişe, Ebu Hüreyre, Amr İbn As gibi zatlara toplumdaki manevi ve dinî boşluğu doldurmak için kullandılar. Ali ve taraftarlarından hadis rivayet ettirmediler. Edilen birkaç rivayet varsa da Ehl-i Beyti ve Ali’yi kötülemek için uydurulduğu anlaşıyor. Tabii, onların diliyle onları kötülemek daha etkili oluyordu.

Özellikle Ayşe ile ilgili hadisler, (ki Ayşe de bir yönüyle Ehl-i Beyt'tendir) yalnız ve yalnız Ayşe'nin kişiliğini ön plana çıkarmak, Ali'yi ve Peygamber'in Ali taraftarı olan diğer hanımlarını diskalifiye etmek, zeki ve dinamik kişiliğe sahip olan Hz. Ayşe sayesinde, siyasetlerine yarayacak şekilde İslami kültürü şekillendirmek için uyduruldu.

Böylelikle, topluma şu mesaj verilmiş oldu: *“Peygamberin kırmadığı, kendisinden çekindiği, onun bütün insanlardan üstün tuttuğu, o kadar sevdiği ki 9 yaşında onunla evlendiği, kendi hakkında sureler nazil olunduğu Ayşe'ye karşı gelmiş. Kim? Nefsine düşkün, tembel, dünyayı seven, dünyadan bir şey anlamayan, bütün derdi hilafeti elde etmek olan Ali ona karşı gelmiş. Vay o Ali'nin haline...”*

İşte, uydurma fakat tarihe ışık tutan bu rivayetlerin bir kısmını ve kısa yorumlarını size sunuyoruz:

## 1. Örnek:

“Bana kardeşim Ebu Bekr Abdulhamid, Süleyman İbn Bilal'den; o da Hişam İbn Urve'den; o da babası Urve'den; o da Ayşe'den şöyle tahdis etti, Ayşe (R.A.) şöyle demiştir: Resulullah'ın hanımları iki fırkaya ayrılmışlardı. Bir fırkada Ayşe, Hafsa, Safiye, Sevede vardı. Diğer grupta ise Ümm-ü Seleme ile Resulullah'ın öteki kadınları bulunuyordu. Müslümanlar, Resulullah'ın Ayşe'ye sevgisini pek iyi bildiklerinden, bunlardan birisinin yanında Resulullah'a vermek istediği bir hediyesi bulunursa o hediyesini Resulullah'ın Ayşe'nin evinde bulunduğu zamana kadar geri bırakır da hediye sahibi bu hediyesini Resulullah, Ayşe'nin evinde iken gönderirdi. Bu sebepten Ümm-ü Seleme grubu dedikoduya başladı da bunlar Ümm-ü Seleme'ye:

- Sen Resulullah'a, insanlarla konuşup onlara: “Her kim Resulullah'a bir hediye vermek isterse, o kimse Resulullah kadınlarından hangisinin evinde bulunursa bulunsun, hediyesini versin” demesini söyle, demişlerdi. Ümm-ü Seleme kadınların kendisine söyledikleri bu sözü Resulullah'a söyledi. Fakat Resulullah ona hiçbir cevap vermedi. Ümm-ü Seleme grubundaki kadınlar, Ümm-ü Seleme'den vaziyeti sorduklarında, O da:

- Resulullah bana bir şey söylemedi, diye cevap verdi. Onlar da o'na:

- Resulullah'a, dediğimizi bir daha söyle, dediler. O da Resulullah'ın nöbeti ona dolaşp geldiğinde, yukarıda geçtiği gibi meseleyi Resulullah'a arz etti. Fakat Resulullah bu sefer de ona bir şey söylemedi. Ümm-ü Seleme grubundaki kadınlar vaziyeti Ümm-ü Seleme'den sorduklarında:

- Resulullah bana bir şey söylemedi, dedi. Onlar Ümm-ü Seleme'ye:

- Artık Resulullah sana bir cevap verinceye kadar bu dileğimizi Resulullah'a söyle, dediler. Hakikaten Ümm-ü Seleme de Resulullah'a kendi nöbeti dönüp geldiğinde söyledi. Bu defa Resulullah, Ümm-ü Seleme'ye:

- "Sakın Ayşe hakkında söylenip de bana eza verme. Bana hiçbir kadının örtüsü altında bulunduğum sırada vahiy gelmez de yalnız Ayşe'nin evinde (Onun nöbetinde) iken vahiy gelir” buyurdu. Ümm-ü Seleme:

- Ya Resulallah, ben de sana eza vermekten Allah’a tevbe ediyorum, dedi. Sonra Ümm-ü Seleme grubundaki kadınlar Resulullah’ın kızı Fatıma’ya müracaat ettiler ve onu Resulullah’a gönderdiler de:

- Ya Resulallah! Kadınların, Ebu Bekir’in kızı hakkında Allah’tan senin için adalet istiyorlar, demesini rica ettiler. Fatıma da Resulullah’a bunları söyledi. Resulullah:

- “Ey kızcağızım! Benim her sevdiğimi sen sevmez misin?” Fatıma da:

- Evet severim, dedi. (Müslim’in rivayetinde: Öyle ise sen de Ayşe’yi sev, buyurdu ziyadesi vardır.) Fatıma kadınlara döndü ve onlara olup biteni haber verdi. Kadınlar Resulullah’a tekrar müracaat etmesini Fatıma’dan istediler. Fakat Fatıma tekrar dönmeyi kabul etmedi.

Bunun üzerine Ümm-ü Seleme grubu Zeyneb Bint-i Cahş’ı gönderdiler. Zeyneb, Resulullah’a geldi ve sertlikle söze başlayıp:

- Ya Resulallah, Kadınlar, İbn Ebu Kuhafe’nin kızı hakkında Allah’tan senin için adalet istiyorlar. Ve sesini yükselterek, o sırada oturmakta olan Ayşe’ye saldırıya kadar ileri gitti de ona sövdü. Nihayet Resulullah, karşılık verecek mi diye Ayşe’ye bakmaya başladı. Ravi Urve dedi ki: Bu sırada Ayşe söze başladı ve Zeyneb’e sözlerini geriye çevirdi ve neticede onu susturdu. Bunun üzerine Peygamber (a.s.m.) Ayşe’ye baktı da:

- “Muhakkak ki o, Ebu Bekr’in kızıdır” buyurdu. (Buhari, Es-Sahih, Kitabu’l-Hibe 8; Tecrid, Hadis No: 1130; Müslim, Es- Salih, Kitabu Fadaili’s-Sahabe/83, Hadis No: 2442)

### **Yorumu:**

- 1- Peygamber’i (A.S.M.) adaletsizlikle itham; dolayısıyla Emevilerin zulmüne fetva çıkarmak.
- 2- Peygamber’in (A.S.M.), öz kızı ve Ehl-i Beyt’in anası olan Hz. Fatıma’yı değil de Ali’ye karşı gelen Ayşe’yi tercih ettiğini bildirmek, dolayısıyla Ayşe’ye karşı gelen Ali’yi suçlamak.
- 3- Peygamber’in (A.S.M.) hanımlarının iki partiye bölündüğünü bildirmek, Emeviler’in bölücülüğüne fetva çıkarmak.
- 4- Ayşe’nin toplumsal imajını yükseltmek.

### **2. Örnek:**

Ayşe ile 9 yaşında iken evlenmesi: “Peygamber benimle evlendi; ben o sırada 9 yaşındaydım.” (Bkz. Buhari, Es-Sahih, Kitabu-Menakıbü’l-Ensar, 44)

### **Yorumu:**

- 1- Ayşe’ye olağanüstü bir nitelik verdirmek.
- 2- Emevilerin cinsel taşkınlıklarına fetva çıkarmak.
- 3- Bu son İsmailağa meselesi münasebetiyle Müslümanlar, Hz. Aişe’nin Peygamberle evlenmesinin 9 yaşında değil de 19 yaşında olduğunu 12 delil ile ispat ettiler. İnternette görebilirsiniz: Soner Yalçın ve Abdulkadir Polat isimlerini tıklayın. Aslında bu mesele yetmiş yıl önce Muhammed Hamidullah ve Osman Keskiöğlu tarafından belirtilmişti. Ama Buhari’nin ve başka üç hadis kitabının kutsallığı ve Dört Mezhep İmamlarının fetvası insanlarımızı şaşırtmaya yetti. Demek bu işin asıl sorumlusu İsmailağa Cemaati değil de Diyanet olmalı. (16.12.2022)

### 3. Örnek:

Kolye ve İfk hadisesi (Hz. Aişe'ye Zina suçu isnat etme meselesi. Ve bunun beraatla sonuçlanması.): (Bkz. Buhari, Kitabu's-Şehadat: 15, Kitabü'l-Megazi/34)

#### Yorumu:

1- Ayşe'nin her konuda haklı olduğunu vurgulamak. Çünkü Kur'an dahi onu destekledi.

2- Ali, Ayşe'yi itham etmişti; yanıldı. Demek Ali çoğu zaman yanılır. Ali Peygambere Aişe'yi boşa demişti.

3- Kur'an'ın pakladığı kadın imajı: Ayşe.

Evet, kolye hadisesi roman gibi hayalidir. Şii kaynakları bunun aslının olmadığını bildiriyorlar. Evet Peygamber'in hanımlarından birine iftira edilmişti. Fakat o Ayşe değil Mariye idi.<sup>1</sup> İtham konusu seferde değil, evde olmakla ilgiliydi.

Evet şehvet olarak Hz. Muhammed'in bir buçuk hanımı var oldu. Daha önce vefat eden Hz. Hatice ve Mısırdan kendisine hediye edilen bu Mariye. Zaten çocukları bu ikisinden oldu. Diğer hanımları başka değişik maslahatlar üzerine nikahlamıştı. Mesela Zeynep istemediği halde köle azatlısı ile evlendirdiği için mağdur olmuştu.

İfk hadisesinin kolye ve seferle ilgili olmadığı, bizzat kolye hadisesini aktaran rivayetin (İbn Hişam, S. 190-192) orijinalinden anlaşılıyor. Hem de üç noktadan:

a) Hz. Ayşe seferde orduya kavuştuğu sırada, "İftiracılar dediklerini dediler. Ordu karışmaya başladı" diyor. (S. 190) Aynı sayfada, aynı Ayşe, bu İfk yaygarasını, geceleyin Medine sokaklarında, iftiracıların başı olan Mıstah'ın anasından –anasının iftira ediyor diye oğluna yaptığı bedduasından- anladığını, olup bitenlerden hiç haberi olmadığını söylüyor.

b) Peygamber (A.S.M.), hutbede bu İfk hadisesine değinirken konu ile ilgili olan Safvan'ın, kendisi olmadan (Peygamber'in) evine hiç girmediğini, kendisinin namuslu bir adam olduğunu buyurmuştur." (S. 192) Demek İfk konusu evde olmakla ilgilidir.

c) Peygamber (S.A.V.) ve Hz. Ali (R.A.) hadisenin olup olmadığını incelemek için, devamlı evde duran Berire isimindeki cariyeye başvurmuşlar. Hatta Hz. Ali doğru söylesin diye ona bir tokat dahi atmıştır. Demek, kolye senaryosunun aslı yoktur. Hadise evde ve Hz. Ayşe'den çok daha güzel olan Hz. Mariye ile ilgilidir. Nitekim Hz. Ayşe, Hz. Mariye'nin kendisinden çok daha güzel olduğunu itiraf etmiştir.

### 4. Örnek:

Peygamber istediği halde Hz. Ayşe nöbet sırasını kimseye vermiyordu. (Buhari, Kitabu Tefsiri Kur'an 33:7)

#### Yorumu:

---

<sup>1</sup> Hatta İbn-i Hacer El-Askalani'nin El-İsabe Fi Temyizi's-Sahabe'si gibi Sünni kaynaklarda buna dair çeşitli tariklerden sahih rivayetler vardır. Zaten çocuğu olmayan Hz. Ayşe'ye değil de Peygamberimiz'in son çocuğu olan İbrahim'in annesi Hz. Mariye'ye iftira atılması mantık açısından daha doğrudur.

- 1- Peygamber (A.S.M.), Hz. Ayşe'ye karşı gelemeyişi halde, Ali nasıl gelebilir!
- 2- Hz. Ayşe imajını pekiştirmek.

### 5. Örnek:

İslam'ın ilk yıllarında olmuş “Vahyin başlangıcı ve vahiy meleğinin vasıfları” gibi hadisleri Hz. Ayşe'nin rivayet etmesi ihtimali olmadığı halde Hz. Ayşe'ye rivayet ettirmek. Halbuki o zaman Hz. Ayşe, Peygamber'in (A.S.M.) yanında değil. Ve onu tanıımıyordu.

### Yorumu:

- 1- Topluma Hz. Ayşe'nin kültürel boşluğu doldurabileceğini anlatmak.
- 2- Hz. Ayşe'nin İslam'ın başı ve sonu ile ilgili her sahada söz sahibi olduğunu bildirmek.
- 3) Evet değil İslam kültürünün kaynağı olmak, Tahrim suresinde Allah, Aişe ve Hafsa Peygambere karşı geldiler, diye onları küfür üzere ölen Nuh ve Lut karılarına benzetiyor. Ve eğer tevbe etmezlerse ağır bir Cehennem azabını çekeceklerini haber veriyor.

### 6. Örnek:

Etli yemeğin bütün yemeklerden üstün olduğu gibi Ayşe'nin de bütün kadınlardan üstün olduğunu bildiren hadis. (Buhari, Üçdal Neşriyat, Hadis No: 1073)

Halbuki Sünni-Şii herkes ittifak etmiş ki, İslam ümmetinin en büyük kadını başta Hazret-i Hatice, sonra da kızı Hazret-i Fatıma'dır.

### Bu Girişimlerin Başka Bir Boyutu Olan- Ehl-i Beyt'i Kötüleyen Rivayetler:

- 1- Ali şehvetine çok düşküdü. (Daima mezi çıkarırdı.) (Buhari, Üçdal Neşriyat, Hadis No: 105)
- 2- Ali ve Fatıma rahatları için Peygamber'den (A.S.M.) hizmetçi istediler. Peygamber (A.S.M.) hizmetçi yerine, onlara zikir yapmayı tavsiye etti. (Yani onların dünya işlerine bakmamalarını önerdi.) (a.g.e. Hadis No: 1140)
- 3- Ali, Ebu Cehil'in kızı Cemile ile 2. evliliğini yapmak istedi. Peygamber (A.S.M.) bırakmadı (a.g.e. Hadis No: 1142)
- 4- Ebu Bekir, Ömer, Osman'dan gayrı, bütün sahabeleri eşit görürdük. (Buhari, İbn-i Ömer'den, Kitabu Fadaili's-Sahabe)
- 5- Ali, Aşere-i Mübeşşere hadisinden çıkarılmıştır. (a.g.e. aynı yer)

Buna benzer, yüze yakın örnek daha verilebilir. Bıktırmamak için az ve özet olarak, birer örnek sunduk. Bu tip bilgilere ilmi bir ad vermek gerekirse “Emevilerin Resmi ve Siyasi Tarih Bilgisi” denilmelidir.

Evet Emevilerin Genel Kurmay Başkanı olan Muğire İbn Şube'den Buhari'de bin rivayet varken, Ehl-i Beyti temsil eden Ali, Hasan ve Hüseyin'den birkaç rivayet var. O rivayetler de Ehl-i Beyt aleyhinde, Peygamberin Ehl-i Beyte bir şey bırakmadığına dairdir. Buhari'de görmek Sahabeden işitmek gibidir, sözü yine Ehl-i Hadisin şahitliğidir. Bozacının şahidi şıracı misalindeki gibi.

Artık anlaşılmalı ki, gerek Peygamber'in (A.S.M.) aile hayatı gerekse savaş hukuku gerek diğer konularla ilgili rivayetler İslam'ın malı değildir. Çünkü; Kur'an ve o rivayetlerden daha sağlam olan başka hadisler, bize bu bakış açısını veriyor.

### *Hadislerle İlgili Birinci İlave:*

Selam ve hürmet ile.

**Evvela:** Hadisçilik bir cereyan olmuştu, Mutezileye karşı Ehl-i Sünneti de esir almıştı. Muhakkikler ancak mezhep kurmakla karşı koyabildiler. Fakat Ümmet hadislere karşı daima uyanık durdu, her alim her hadisi kabul etmedi. İmam Şafii dahi hadisçi olduğu halde her hadisi kabul etmiyor, kıyasa başvuruyor. Zaten Kıyası kabul ettiği için Ümmet onu kabul etmiş. Muhaddis cereyan ise, kıyası, aklı ve karineli tevili kabul etmiyor. Biz hadisleri olduğu gibi kabul etsek hepimiz İŞİD'çi ve El-Kaideci oluruz. Nitekim daha sonraki Hanefiler bu muhaddislerin belasından kurtulmak için kendilerine başka yerlerden hadisler buldular. Ama Toplumda egemen olan bu Altı Kitap (Kütüb-ü Sitte) kaldı.

**Birinci Not:** Seyda kurban olayım sana, ben hadisleri reddetmiyorum. Hadislerde zaaflar var diyorum. Mesela Kütüb-ü Sitte Hanefi mezhebine muhaliftir. Onların sahipleri kıyası, aklı ve tevili kabul etmiyor, Peygamberimizin ana babasını cehennemlik gösteriyor. Onun için Ümmet Ehl-i Hadis ile Ehl-i Sünneti birbirinden ayırıyor. Ehl-i hadis selefidir. Daha denilecek çok şey var sen bilirsin, İmam Suyuti'nin yetmiş kere yakazaten Peygamber ile görüşmesi onu sahabi yapıyor. Üstad Bediüzzaman bunu Emirdağ II de izah ediyor.

**İkinci Not:** Hadisçilerin çoğu cebre kaildir, insanın iradesini kabul etmiyorlar. Emevicidirler, Hz. Ali'yi küçük düşürüyorlar, Hz. Ali'ye karşı gelen Hz. Aişe validemizi yüceltiyorlar. Çoğunlukla tecsim ve teşbihe kaildirler. Yani Allah'a gökte taht üzerinde oturmuş maddi bir şahıs olarak inanıyorlar.

**Üçüncü Not:** Şimdiye kadar edindiğim kanaat ne kadar zayıf hadis varsa sahih çıkıyor. Ki 5. Şuain hadisleri de çoğu zayıf sayılmıştır. Ve ne kadar sahih hadis varsa bence zayıftırlar.

\*\*\*

### *Hadislerle İlgili İkinci İlave: (Mürselat Suresinden)*

**48. Ayet:** “Onlara kıyam ve secde (madde ve mana, inanç ve akıl, toplum ve birey) ortası olan rükua gidin, denilince rükû etmezler.”

İşte Hz. Muhammed'in Kur'an'dan sonra ikinci en büyük mucizesi, başta bu dengeli ahlakıdır. İfrat (aşırılık) ve tefrit (gerilik), inanç ve bilim, yasa ve mucize olmak üzere bütün zıtları orta yol demek olan sırat-ı müstakimde dengelemesidir.

Nitekim yaratılış da bu dengeden ibarettir. Sağlık da bu denge demektir. Şariat ve hukuk da bu adalet ve dengedir. Yoksa zıtları inkâr etmek veya aşırılıklarda bulunmak demek değildir. Evet diriliş de yeni bir varoluş da olacak olan dengeler manzumesidir. Maalesef bu denge mucizesi, Hicri 48'de Emeviler eliyle bozuldu.

**49. Ayet:** “İşte o gün o mucizevi dengeyi bozanların, varlıkta ve hayatta adalet ve güzellik yoktur, diyenlerin vay haline!”

Nitekim 49 sene sonra yani Hicri 89'da Emevilerin saltanatı yıkıldı, dünyada da ahirette de perişan oldular.

**50. Ayet:** “Artık bu Kur'an'ın mesajından sonra hangi bir söze (Hadise) inanacaklardır?!”

Bu ayette üç önemli noktaya dikkat etmek gerekir:

A) Kur'an sistemi 4+1 şeklinde olduğu için ve diyalektik orta yol olduğundan ölümsüzdür.

B) Hadis yeni şey ve yeni söz demektir. Tarihte Hicri 50'li yıllarda ortaya çıkan Hadisçiler aklı, teveli (karineli yorumu) ve bilimi reddettikleri için İslam'ın dengesini bozdular. Bugün de onların devamı olan Vahhabiler, El-Kaide ve İŞİD var; yine aynı dengesizlik, yine bilimi, aklı ve haklı yorumu inkâr var. Hadis aynı zamanda modernite ve 19. asırda ortaya çıkan Pozitivizm manasına da gelir, özellikle çağdaş Arapçada. Modernite ve Pozitivizm dengeyi bozdukları için kötü oluyorlar. Yoksa özünde kötü değiller. Muhaddisler de çok dindarlar, kötü değiller; ama bilimi, yorumu ve aklı dışladıkları için çok sakatlıklara sebep oluyorlar. Altı yaşında kızlarını evlendirmek gibi ve daha yüzlerce. İşin en acıklı tarafı da bu dengesizlikleriyle dindar olmayan, İslam'ı bozan Emevilere alet oldular. Onların zulmünün alt yapısı oldular.

C) Bu ayet 19 harftir. Hz. Muhammed'in en büyük mucizesi olan Kur'an'a bakar. Dengeyi emreden 48. ayet ise, 23 harftir. Onun yirmi üç sene süren peygamberlik hayatının dengeden ibaret olduğunu bildirir.

**Bahaeddin Sağlam**

### ***Hz. Muhammed'in Yüksek Ahlakı:***

Bunların (ahlakın) içindeki nokta-ı i'câz (mucizelik noktası) şudur ki: Ahlâk-ı hasene (güzel huylar) çendan (gerçi) birbirine mübayin (çelişkili) değil; fakat derece-i kemâlde (zirve oluşlarında) birbirine müzahamet eder (birbiriyle sıkışır). Biri galebe çalsa (üstün gelse) öteki zayıflaşır.

**Meselâ:** Kemâl-i hilm (son derece yumuşak huy) ile kemâl-i şecaat (son derece cesaret) hem kemâl-i tevazu'le (son derece alçak gönüllülükle) kemâl-i şehamet (tam bir kahramanlık) hem kemâl-i adalet ile (zirve bir şekilde adil davranmakla) kemâl-i merhamet ve mürüvvet (son

derece acımak ve insancıl davranmak) hem tam iktisat ve itidal (denge) ile tamam-i kerem ve sahavet (tam bir iyilikseverlik ve cömertlik) hem gayet (son derece) vakar (ağırbaşlılık) ile nihayet haya (son derece utangaçlık) hem gayet (son derece) şefkat ile nihayet (son derece) Allah için kızmak: **الْبُغْضُ فِي اللَّهِ**.

Hem gayet (son derece) afv ile nihayet (son derece) izzet-i nefis (onur) hem gayet (son derece) tevekkül (iş Allah'a bırakma) ile nihayet (son derece) içtihad (çalışma) gibi mecâmi-ı ahlâk-ı mütezahime (birbiriyle sıkışan bütün ahlakların) birden derece-i âliyede (en yüksek seviyede) bir zâtta (bir kişide) içtimai (toplanması), müzayakasız (birbirini sıkıştırmadan) inkişafı (gelişmeleri) **mu'cizelerin mu'cizesidir**.

*(Peygamber Bilgisi Kitabından)*

**Önemli Bir Hatırlatma:** Maalesef hadislere baktığımızda başta açlık, cinsellik ve savaşlarda şiddet olmak üzere Hz. Muhammed sürekli dengesiz yaşamıştır, diye görünüyor. Özellikle hadislerin en çok satan Terğib ve Terhib kitaplarına bakabilirsiniz. Evet, denge zor olduğu için insanlar böyle kitaplara çok rağbet ediyor.

Yine anlıyoruz ki, İsmailağa Cemaati gibi dinde samimi ve mutaassıp Müslümanları yanıltan hatta bu çocuk evliliği meselesinde, Kur'an'ı ve asıl meslekleri olan kıyası değil de bu gibi hadisleri esas alan Dört Mezhep İmamlarını dahi şaşırtan bu gibi rivayetlerdir. Evet Dört Mezhep ne zaman Kur'an ve asıl meslekleri olan kıyas yerine rivayetleri esas almışsa yanıltılmışlardır. Recm (zina edeni taşıyarak öldürme meselesi) ve bu çocuk evliliği meselesi gibi.

***Bahaeddin Sağlam***